

Kapel van Hilst
(het Hilsterkapelletje of Onze Lieve Vrouwke van Hilst)

Inleiding :

Het is telkens een beklijvend beeld dat je ervaart, wanneer je in de eerste week van december vanaf de autosnelwegafrit 'Hasselt Zuid' de witte houten kruizen ontwaart, die ingeplant staan langsheen de Oude Truierbaan., ter hoogte van het Hilsterveld. Sommige kruisjes dragen een naam en vele andere niet.

Vanwaar komt dit gebruik en welke is zijn volksreligieuze context ? De antwoorden hierop dienen gezocht te worden bij de wat verderop gelegen Kapel van Hilst, die daarom als thema voor dit werkje gekozen werd.

We bespreken eerst het bouwkundige aspect van de kapel, daarna de ontstaansgeschiedenis en maatschappelijk, devotionele betekenis van de kapel.

Technische Fiche

Exterieur :

De Kapel van Hilst dateert uit 1850 en is een kleine tot middelgrote bid- en veldkapel, gesitueerd te Hasselt op de Oude Truierbaan naast huisnummer 68, toegankelijk via een pad binnen een klein aangelegd plantsoen met vooraan een arduinen zuil.

Gelegen op lichte terp en omgeven door eiken en linden, heeft de kapel een rechthoekig plattegrond en halfronde absis, gebouwd op een zeer lage bakstenen stoel. Het tentdak (dak met 4 gelijkbenige, driehoekige dakschilden die samenkomen in 1 punt), is voorzien van Vlaamse pannen en een centrale dakruiter waarin een gietijzeren klokje hangt. Het overstekend dak wordt op de vier hoeken geschraagd door ontschorste boomstammen. De muren zijn witgekalkt in stijl-en regelwerk met lemen vullingen en versierd met ingedrukte schelpen. Het gebint bestaat uit stijlen en schoren in gepikte, ontschorste boomstammen. De zijgevels zijn voorzien van 2 getoogde vensters en een rechthoekige deur.(1)

Interieur :

Uit vrees voor vandalisme is het interieur van de kapel enkel maar te bezoeken op aanvraag. Men kan hiervoor terecht bij Dhr. Jacques Ballet, woonachtig in dezelfde straat op nr.23; hij ziet tevens toe op de algemene staat van onderhoud.

Met betrekking tot het meubilair zijn de bronnen zeer schaars aan informatie.

‘Bouwen door de eeuwen heen’ (zie voetnoot 1) vermeldt :

‘mobilair : Christus-op-de-Kouden-Steen’

Eveneens wordt dit beeld vermeld in een artikel gewijd aan de kapel in het landdagnummer 11 van de ‘Vlaamschen Toeristenbond’ : ‘een beeld dat voorstelt Christus op een steen gezeten en wachtend op de kruisiging, Onzen Lieve Heer op den kouden steen, zeggen de landlieden uit de buurt’ (2)

Het Christusbeeld dat centraal staat, is vermoedelijk gegoten in gips, is niet gesigineerd of gedateerd waardoor de herkomst ook moeilijk te achterhalen is; het wordt verondersteld even oud te zijn als de kapel.

De zittende Christusfiguur met geboeide handen (koord deels vergoten in de gips met de daartussen geplaatste afranselroede) is bruin geschilderd, de lendendoek grijs, en hij zit op een groene steen met bruine sokkel.

In de nis achter het Christusbeeld bevindt zich op een verhoogd altaar een ongeglazuurd porseleinen Mariabeeld tronend op een uitgewerkte (o.a.met varenbladeren) en deels vergulde sokkel. De stijlkenmerken van deze Maria Middelaes (weergave van een jongere slanke vrouw zonder kind met opengespreide armen in een licht mooi gedrapeerd gewaad) doet ook 19-eeuwse origine vermoeden.

Ander meubilair dat zich in de kapel bevindt : 2 kerkstoelen, 4 bidbanken (waardoor de kapel maximum 10 personen voor gebed toelaat), een natuurstenen wijwatervat rustend op een takkengebinte.

Aan weerszijden van de nis treft men verder nog enkele gepolychromeerde stenen beelden aan: Maria Moeder Gods, Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart, Jezus Heilig Hart, en een 20-eeuws geknield biddend kind.

Het interieur is verder aangekleed met een aantal devotionalia -waarvan er later een paar besproken worden - bidprentjes, vaantjes, lint met medaille, kaarsenhouder, en bloemen. Een marmeren vloerplaat die ingewerkt is in de vloer van de kapel, geeft ons al een concrete duiding naar haar onstaansgeschiedenis :

‘A la mémoire des Paysans-Patriotes tués ici, le 6 décembre 1798’ (Ter herinnering aan de patriotten landgenoten, hier gedood op 6 december 1798, inscriptie oorspronkelijk in het ‘officiële’ Frans)

Ontstaansgeschiedenis van de Kapel van Hilst en zijn historische achtergrond :

In 1850 vond men tijdens opgravingen bij de vijver van het landhuis te Klein Hilst een massagraf met een 60-tal menselijke resten, soldatenknopen, bronzen medailles met afbeeldingen van Christus en Onze Lieve Vrouw (3). De beenderen werden geborgen op het kerkhof van het naburige St.-Lambrechts-Herk.

Dit massagraf is ontstaan tijdens de Boerenkrijg, die haar finale ontknoping kende op de weide Klein Hilst, waar een 300-tal (4) slecht gewapende Boerenkrijgers afgeslacht werden door het Franse leger op 5 december 1798 tot diep in de nacht (vandaar de inscriptie in de vloerplaat 'le 6 décembre'). Het juiste aantal slachtoffers is niet gekend want een aantal bronnen vermelden zelfs 1000 of 600 doden (5)

Een passage uit een voordracht d.d.1898 illustreert het vreselijke leed :

'Welk akelig schouwspel moet het Hilsterveld dien avond, rond 10 uren, toen de moorderij een einde nam, opgeleverd hebben! Honderden in 't bloed badende lijken, met gekloven schedel, met verminkte lidmaten, liggen daar in de schemering van eenen nevelachtigen door eene bleeke maan verlichten winternacht en, in de drukkende stilte die langzamerhand op het gewoel van den langen strijd is gevolgd, wordt er niets meer gehoord dan het droevig gekreun van eenige ter dood gekwetsten en het akelig gereutel van eenige stervende Patriotten.....'(6)

De Boerenkrijg 'Voor Outer en Heerd' (voor altaar en gezin) was een verzetsbeweging tegen de verkrachting van de eigen volksaard en tegen de politieke en militaire druk op de verbondenheid aan eigen land en zeden. De strijd begon door de 'boeren' op 12 okt 1798 in Overmere. Mannen zonder uniform, met alleen een kruiskokarde op hoofd en hart, noemden zichzelf de 'Patriotten'. Het volk noemde ze "de Jongens". De Franse bezetter noemde hen de 'brigands'(de struikrovers), en dat scheldwoord werd uiteindelijk een eretitel. (7)

De Boerenkrijg was een opstand die niet alleen door boeren werd gevoerd maar eveneens door duizenden arbeiders, kleine ambachtslieden en priesters uit het platteland.

Voedingsbodem voor die opstand lag bij 4 factoren :

- roverij door de Franse bezetter
- algemene openbare ellende
- godsdienstvervolging (jacht op onbeëdigde priesters)
- de afkondiging van de conscriptie-wet te Brussel op 25 september 1798 : dienstplicht door loting om als soldaat ingelijfd te worden bij het Franse leger

De eigenares van het landgoed , Mevr. Bamps-Lebon, liet in hetzelfde jaar van de lugubere ontdekking van het massagraf nl. 1850 ter plaatse een nederig gebedshuisje bouwen in leem en hout, de traditionele boerenarchitectuur, en de oorspronkelijke kapel werd meteen het eerste en het oudste monument ter herdenking aan de gesneuvelden van de Boerenkrijg, volledig passend in het kader van de volksdevotie uit die tijd.(8)

De kapel werd een volksmonument en was feitelijk geen kerkelijke entiteit. Het tijds kader van medio negentiende eeuw is een periode van herleving van religieuze volkscultuur want het rationalistische gedachtegoed van de Franse Verlichting vond zijn weerklank niet, met als gevolg dat het oude volksgeloof levenskrachtiger overeind bleef en aldus veel kerkelijke bouwsels en devoties ontstonden.(9)

Het domein Klein Hilst en de kapel kwamen in 1931 in het bezit van de familie Grauls-Wolfs.(10)

De leem-houten constructie bevond zich toen al in vrij vervallen staat, zie de afbeelding uit 1936 waarop meester Paul Martens en zijn klas uit St.-Lambrechts-Herk voor de kapel poseren :

De kapel en haar omgeving was in feite verwaarloosd : de vijver werd drooggelegd, bomen rondom waren verdwenen en de constructie viel ten prooi aan gure weersomstandigheden en al te nieuwsgierig grazend vee, omdat ze midden in het veld stond.(11)

In 1938 werd onder impuls van het comité 'Mooi Limburg' (vereniging ter behoud van natuur-en kultuurschoon) de Vlaamse Toeristen Bond benaderd om een restauratie en herplaatsing van de kapel te overwegen (12)

VTB kocht een zeer nabijgelegen perceeltje grond op ca 100 meter vanaf de oorspronkelijke bouwplaats en hierdoor werd de kapel beter bereikbaar langsheen de Oude Truierbaan. Een oud verhaaltje geeft aan dat men aanvankelijk niet zo gesteld was op de afbraak en overplaatsing, want dit zou onheil kunnen brengen. Het toeval wilde dat bij werkzaamheden een arbeider zijn been brak, de breuk niet genas, en een amputatie volgde. De volksmond sprak : 'dit is de straf die gegeven wordt om een geheiligde kapel af te breken'(13)

Al gauw gaf Dr.M. Bussels weerspraak in zijn artikel : 'De lezer meene daarom niet dat een nieuwe kapel werd gebouwd : dat ware gemakkelijker en goedkooper geweest, maar het heiligdom zou er alle typische eigenaardigheid bij ingeschoten hebben : de kapel van Hilst blijft wat ze is en gelijk ze is.'(14)

De plechtige inwijding vond plaats op 12 juni 1938 en 5 jaar later, op 23 december 1943 werd de kapel samen met de grond in volle eigendom overgedragen aan de stad Hasselt die tot op vandaag als 'goede vader' zorg draagt voor dit religieus bouwkundig monument.

Devotie en Maatschappelijk betekenis van de Kapel van Hilst

1: 1850

Christus op de Koude Steen :

Na de oprichtingsdatum in 1850 werd de kapel een bedevaartsoord waar men het Christusbeeld 'Ons Heer op de koude steen' kwam vereren. De pittoreske ligging van de kapel oefende een grote aantrekkingskracht uit op de Hasseltse bevolking want kinderen kwamen er spelen en de volwassenen maakten er na een gezonde wandeling een gebed.(16)

De functie van de kapel is duidelijk een bidkapel en de definitie hiervan luidt : een heiligdom, vaak van betrekkelijk kleine afmeting dat een plaats biedt voor bezinning of godsvrucht, en soms ook fungeert als een halteplaats. Het is een ruimte waarin zich enkele mensen kunnen bevinden, maar waar geen geestelijke aan verbonden is.

Waarom men 'Christus op de Koude Steen' als beeld ter verering heeft geplaatst in de kapel, is nergens in de bronnen vermeld.

'Christus op de koude steen' is een afbeelding van een bijna naakte man, zittend op een verhoging, een rots of een muurtje, de handen en voeten gebonden, met een doornenkroon op

het hoofd. Het is de verbeelding van de Christusfiguur, die vlak voor zijn kruisiging zijn wonden toont. De devotionele betekenis van het beeld 'Man van Smarten' gaat over troost, eenzaamheid, verdriet en troosteloosheid, over het lijden en ellende die mensen in hun leven tegen komen.(17)

Het 'officiële' erbetoon aan de gesneuvelde Boerenkrijgers werd pas een feit in 1898 met de oprichting van het Boerenkrijg standbeeld te Hasselt. Vanaf die datum werd jaarlijks op 5 december een herdenkingsplechtigheid gehouden aan het monument door de geestelijke en wereldlijke instanties, met een vermoedelijke onderbreking tijdens de oorlogsjaren. De Kapel van Hilst was hierin altijd onlosmakelijk mee verbonden door het houden van een bedetocht en het opdragen van een misviering aan de kapel.

De kapel en haar geschiedenis werd eveneens betrokken bij de Zevenjaarlijkse Virga Jesse-feesten. De verschillende stadswijken (zgn. 'rotten') van Hasselt staan borg voor de totstandkoming van de Ommegang. De kapel wordt in maquette-vorm meegedragen, zoals bij de laatste editie van de 7-jaarlijkse feesten in 2003 nog te zien was. (18)

2 : 1914-1945

In de kapel bevindt zich aan linkermuur een zeer bijzondere kader en bovendien een historische referentie naar de benaming 'Onze Lieve Vrouwke van Hilst' waarnaar de kapel ook vernoemd werd.

Deze kader illustreert de bezorgdheid van de buurtbewoners voor hun 18 zonen wiens namen afgebeeld staan. Deze ‘gebuurjongens’ waren waarschijnlijk als krijgsgevangenen of als soldaten naar Duitsland gestuurd.

De herinnering aan de bloedige veldslag van de Boerenkrijg werd zeker terug actueel in de periode van de twee wereldoorlogen en bijgevolg kan deze kader beschouwd worden als een uiting van een sterk levende devotie.

Datering van deze kader is ongekend, maar is zeker te situeren in de eerste helft van de twintigste eeuw.

Het bidprentje dat de zaligverklaarde Broeder Passionist Isidoor voorstelt, zit geschoven aan de binnenzijde van de kader maar bevindt zich niet achter glas. Indien het bidprentje zich achter het glas zou bevinden, zou de kader eventueel een vroegere datering kennen tijdens de periode van de eerste wereldoorlog want 1916 is de sterfdatum van Broeder Isidoor. Er staat bovendien nog een klein stenen beeldje van hem in de kapel.

3: 1962-1965 Boerenkrijgfeesten

Binnen het bouwcomité van de Heilige Kruisparochie (comité ter fondsenverwerving voor de opbouw van een parochiekerk) ontstond de Gilde ‘Ter Hilst’ die in 1962 de aanzet gaf tot de organisatie van groots opgezette Boerenkrijgfeesten, ‘om de heldenmoed van de Brigands te gedenken en de gedachten van deze strijd ‘voor Outer en Heerd’ levendig te houden ‘(19). Deze feesten namen zelfs een volledige week in beslag : K.O.K.- week, festiviteiten - die de bescherming genoten van o.a. Koningin Fabiola en de Minister van Opvoeding en Cultuur Van Elslande (20)- met als basis 3 steunpunten : Kunst, Ontspanning en Kindertekeningen.

De Gilde ‘Ter Hilst’ liet kentekens vervaardigen met op de voorzijde de afbeelding van O.L. Vrouw Salvator Mundi en op de keerzijde het kapelleke van Hilst, met de inscriptie ‘Gilde Ter Hilst’. De medaille is gehecht aan een rood en witkleurig lint, kleuren die de Boerenkrijgers in hun strijd meedroegen. (21)

Tijdens deze feesten werd telkens een optocht georganiseerd vanaf de parochiekerk van het Heilig Kruis richting de kapel waar terplaatse een herdenkingsmis werd opgedragen. Deze stoet werd bevolkt door de B.J.B.(Boeren Jeugd Bond)-ruiterafdeling van de deelgemeente Stevoort, scouts, jeugdgroeperingen, schoolkinderen, en vertegenwoordigers van sociale organisaties binnen de parochie.(22)

4: 2001-Heden

Religieuze devotie ‘in strictu sensu’ bij de Kapel Van Hilst kent heden ten dage nog sporadisch een uiting. Vermits de kapel niet meer toegankelijk is, gebeurt het soms dat iets achtergelaten wordt aan de deur. In de voorbije 2 jaren waren dit een klein stenen hoofdje (van een pop of engeltje) dat als votiefgeschenk zou kunnen geïnterpreteerd worden en een handgeschreven kaartje met de volgende tekst :

‘Lieve Vrouwke helpt de ouders van Julie en Melissa en An en Eefje en alle kinderen die vernield zijn door pedofielen en geeft hun de moed om hun te bekeren, onze wereld is rot. Geef elk kind en jongeren een fatsoenlijk leefbare wereld.’

De kapelbewaker Dhr. Ballet zorgt er dan voor dat die in de kapel terecht komen, zoals het waarschijnlijk de wens was van de voorbijganger.

Met de verjonging van het plaatselijke Boerenkrijg Comité sedert eind jaren 90 werd een nieuw élan gegeven aan de herdenkingsplechtigheden en groeit de belangstelling jaar na jaar. Waar de bedetocht een van oorsprong authentieke religieuze beleving was, is de herdenking op 5 december gegroeid naar een culturele erfgoedbeleving vanuit christelijke waarden, een publiek gebeuren gedragen door de buurt, waarbij alle mensen aangesproken worden.

De witte vlaggen met rood kruis sieren de huizen, het plantsoen van de kapel wordt opgesmukt met personages uit de Boerenkrijg. Witte houten kruizen worden geplant in de berm langsheen het Hilsterveld : naamloze kruizen symboliserend de talloze anonieme slachtoffers en een aantal kruizen met naam, o.a. die van de leiders van de Boerenopstand en de naam van de gesneuvelde priester Jan Baptist Hens waaraan nog een legende verbonden is : "Moefelèr van 't Hilsterveld".

Priester Jan Baptist Hens is betrokken bij de gevechten in Lier en Herentals, en trekt later als aalmoezenier met het boerenleger naar Hasselt. Hij wordt op 'Klein Lindeken' met bajonetsteken doorboord en in de gracht langs de weg geworpen. Op het Hilsterveld verschijnt om middernacht de geest van de vermoorde priester. Bleek en bebloed staat hij in het midden van de weg, zijn handen in een moffel. Komt men dichterbij, dan trekt hij zich achteruit en verdwijnt. Aldus de legende van de "Moefelèr van 't Hilsterveld". In de Hasseltse volksverleving evolueerde de naam Moeffelhier of Moeffelheer tot Moeffeleer.(23)

De hedendaagse herdenkingsplechtigheid wordt opgeluisterd door een paardenoptocht en trommelkorps in de klassieke klederdracht van de Brigands. De bloemenhulde aan de kapel gebeurt nog steeds door een afvaardiging van de stad Hasselt en een afvaardiging van een ander Boerenkrijg Comité uit Vlaanderen, zoals Overmere.

In de nabijgelegen schuur 'Groot Hilst' wordt de viering gehouden voorgegaan door de pastoor van de Heilige Kruisparochie. De Boerenkrijg wordt hierin historisch geduid, en zijn 'waardengoed' getransponeerd naar de actuele leefwereld. Zinnvolle teksten met de boventoon van hoop voor de toekomst, worden voorgedragen en actuele, maatschappelijke thema's vinden hun bezinningsmomenten. (24)

De plechtigheid wordt verder opgeluisterd door een koor waarna een 'Brigand-receptie' op touw wordt gezet voor alle aanwezigen met gratis erwtensoep, jenever en boterhammen met kipkap.

Daags nadien gebeurt nu feitelijk in de Kruisherkerk de plechtige eucharistieviering ter herdenking van de Boerenkrijg.

Nawoord :

Dit relaas over de Kapel van Hilst is zeker geen volledige historische studie maar is een poging om aan de hand van beperkt bronnenmateriaal een beeld te kunnen geven over de religieuze volkscultuur verbonden met dit historisch monument.

Mijn bijzondere dank voor de geboden hulp gaat uit naar Dhr. Marc Leenen, Dhr. Frank Clerix, Pater Paul Delbrassine, Dhr. Hubert De Greeve, Dhr. Fons Houben, Dhr. Jacques Ballet en Dhr. Winfried Timmers.

Peter Bruyneel, Alken januari 2008

Voetnoten :

- (1) Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Rijksdienst voor Monumenten-en Landschapszorg, *Bouwen door de eeuwen heen, inventaris van het cultuurbezit in België*, Architectuur, deel 6n 1 A-Ha, (Gent Snoeck-Ducaju en Zoon 1981), p.407.
- (2) Dr.M.Bussels, "De Kapel van Hilst", *Toerisme*, 01 juni 1938, 311.
- (3) M.Darcis, *Programma-brochure K.O.K-week 3 -11 april 1965*, inleiding.
- (4) Stad Hasselt, "*Hasselt in beeld, Groei van een groene stad*", Unit 17, 1998, 18.
- (5) Gemeentekrediet van België, *Hasselt 750 jaar stad Hasselt 1232-1982*, 96-98.
- (6) Ch. Van Swijgenhoven, 'Boerenkrijg', *voordracht gegeven te Hasselt op 23 Mei 1898 aan de Maatschappijen der Stad*, M. Ceysens, Drukker-uitgever, Demerstraat, 11 Hasselt.
- (7) Stad Hasselt. "*De Hasselaar september 1974-1976*".
- (8) Jean-Pierre Bonneux, "Het Hilster Kapelletje in Hasselt en Generaal Jardon", *Boerenkrijgtijdschrift*, eerste jaargang nr 3,18, 20, zonder datum.
- (9) H.Geybels, *Kapellen in Vlaanderen, vergeten verleden*, 238.
- (10) Jean-Pierre Bonneux, "Het Hilster Kapelletje in Hasselt en Generaal Jardon", *Boerenkrijgtijdschrift*, eerste jaargang nr 3, 20, zonder datum.
- (11) Dr.M.Bussels, "De Kapel van Hilst", *Toerisme*, 01 juni 1938, 312.
- (12) Jean-Pierre Bonneux, "Het Hilster Kapelletje in Hasselt en Generaal Jardon", 20 *Boerenkrijgtijdschrift*, eerste jaargang nr 3, 20, zonder datum.
- (13) Ibid., 24 voetnoot 3.
- (14) Dr.M.Bussels, "De Kapel van Hilst", *Toerisme*, 01 juni 1938, 312.
- (15) Ibid., 311.
- (16) Ibid., 311.

- (17) Een passie voor de Passie, een speurtocht naar 'Christus op de Koude Steen' : een beeldrijke devotie van de late Middeleeuwen tot heden; beschikbaar op <http://www.christusopdekoudesteen.com/>; Internet; accessed 8-th January 2008.
- (18) Frank Clerix, Hasselt, leeftijdscategorie 35-45j., bediende.
- (19) M.Darcis, *Programma-brochure K.O.K-week 3 –11 april 1965*, 13.
- (20) Brief geadresseerd aan Hare Majesteit Koningin Fabiola en Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur Dhr. Van Elslande, getypt Hasselt 08 januari 1965.
- (21) "Boerenkrijgfeesten te Hasselt," *De Stem van Limburg*, 31 juli 1964, 16.
- (22) "Gilde Ter Hilst organiseert grootse K.O.K. week te Hasselt - Zuid," *Het Belang van Limburg*, 13 maart 1965.
- (23) De Moeffeleer, van legende tot volkskunstgroep; beschikbaar op <http://www.demoeffeleer.be/De%20Moeffeleer.htm/>; Internet; accessed 8-th January 2008. Tijdschrift Dufflaea Nr. 13 en Nr. 16 Blz. 72 – 73 Blz. 89 E.H. Evarist Dom
- (24) Marc Leenen, Hasselt, leeftijdscategorie 45-55j., bediende.

Bibliografie :

Bonneux, Jean-Pierre. "Het Hilster Kapelletje in Hasselt en Generaal Jardon", *Boerenkrijgtijdschrift*, eerste jaargang nr 3, 17-24.

Bussels, M. "De Kapel van Hilst", *Toerisme*, 01 juni 1938, 311-312.

Gemeentekrediet van België. *Hasselt 750 jaar stad Hasselt 1232-1982*. Mariakerke-Gent : Vanmelle , 1982.

Geybels, Hans. *Kapellen in Vlaanderen, vergeten verleden*. Leuven : Davidsfonds, 2006.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Rijksdienst voor Monumenten-en Landschapszorg, *Bouwen door de eeuwen heen, inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, deel 6n I A-Ha*. Gent : Snoeck-Ducaju en Zoon, 1981.

Van Daele, Henri. *Van Bastille tot Boerenkrijg*. Tielt : Lannoo, 1997.

Van Swijgenhoven, Ch. *Boerenkrijg, voordracht gegeven te Hasselt op 23 Mei 1898 aan de Maatschappijen der Stad*, M. Ceysens, Drukker-uitgever, Demerstraat, 11 Hasselt.

Mondelinge bronnen:

Frank Clerix, Hasselt, leeftijdscategorie 35-45j., bediende.

Marc Leenen, Hasselt, leeftijdscategorie 45-55j., bediende.

Jacques Ballet, Hasselt, leeftijdscategorie 65-75j., gepensioneerd.

Paul Delbrassine, Hasselt, leeftijdscategorie 75-85j., kruisheer en pastoor federatie Runkst-Hasselt